

Að sjá fyrir lit

eftir Njörð P.
Njarðvík

Alltaf öðru hverju birtist hér á fjösbítanum sá ljóti sálarpúki sem kallast kynbáttarfordómur og lifir á því hugafari manna að geta ekki lifið þá réttu auga sem eru öðru vísi en þeir sjálfir. Í okkar heimsbluta byggjast þessir for-
dómur oftast nær á titli fólks, á litarhætti þess, á því hugboði að þar sem fari blökkumenn, arabar, eða fólk af hinum svokallaða gula kynstofni (þar með taldir indjarnar og innfjarar), þar megi þúast við undirferli og illvirkjum. Af hinu dökka útliti er umsvifalaust dregin ályktun um skuggalegt innræði.

Kynbáttarfordómur geta einnig snært aðra þætti í mannlegum samskiptum, einkum lífsviðhorf sem tengd eru ósveigjanlegri trú-ansannfæringu eða yfirdröttun. Hið fyrnefnda sjáum við víða í heimi míslana og hið síðarnefnda kemur t.d. fram í því að Kóreu-
menn eru litnir hvóssu homnaga í Japan. Og margir Íslendingar hafa kvartað yfir því að Danir liti niður á þá. Sambland af togstreitu trúar og yfirdröttunar sjáum við í hinni blóðugu illdeili manna á Norður-Írlandi.

Þessir forðómur hafa fylgt mannskeppunni lengi og stafa nær ævinlega af því að menn meita að seija sig í spor annarra til að reyna að skilja þá, en heimta þess í stað að aðrir samlagist þeim sjálfum, verði eins og þeir. Þessu fylgir oft

einkennilegur tvískinnungur eins og þegar við Íslendingar berum mikið lof á þá landa okkar sem flytjast burt og halda sem lengst í þjóðerni sítt, en heimtum svo að þeir útlendingar sem flytjast hingað, gleymi uppuna sínum umsvifalaust: til skammis tína svip-
um við þá meira að segja nafn í sínu um leið og við kröfðumst þess að aðrar norrænar þjóðir virtu íslenska nafnhefti.

Samlogun litarhátanna er svo önnur saga. Hún gerist aðeins með blóðblöndum og er kynbáttahat-
inu mikill þyrnir í augnum.

Alvarlegt mál

Þær fregnir berast nú frá Sví-
þjóð að kynbáttahatur hafi magn-
ast svo mjög þar í landi, að farið sé að línlestra innflytjendur og jafnvel myrða þá vegna útlits. Sem betur fer hefur síkt ekki geist
hér, en þó hefur oft verið veist að slíku fólk. Og nú nýverið eru tvö dæmi á birtingu sálarþákans sem nærri á forðöllum, þótt með ólíkum hætti sé.

Annað dæmið er sú kvörtun bandarískra hermanna að þeim hafi verið vísað út af skemmtisíð að vegna litarhátar. Nú hef ég ekki farið dult með þá sköðun mína, að ég er andvígur því að hér sé erlend herstöð. Eg tel það minnk-
un hverj sjálfstræði þjóð að hafa í landi sínu erlenda hermenn, og glídir þá einu hvaða þeir koma. Hins vegar snertir sú sköðun á engan hátt þá einstaklinga sem hér starfa í herstöðinni hverju

sinni, enda ráða þeir engu um dvöl hersins. Okkur ber að um-
gangast þá sem einstaklinga á sama hátt og annað fólk sem grist-
ir land okkar. Þess vegna skiptir engu í áðurhendu dæmi hvort mennirnir sem halda því fram að þeim hafi verið vísað burt vegna litarhátar, eru hermenn eða ekki. En ef svo er komið í Reykjavík, að mönnum sé vísað út af almenn-
um skemmtistöðum eða veitinga-
húsum vegna litarhátar, þá er það alvarlegt mál og verður að taka föstum tökum þegar í stað. Það má engum lífast að fóttumtróða þannig sjálfsgöngustu mannréttindi.

Börnin okkar

Hitt dæmið er grein eftir Magn-
ús Þorsteinsson bónda sem birtist í dalkum Velvaxanda í lok nóv-
ember og nefnist Þjóðarsjálfvíg. Þar er því haldið fram að flestar norrænar þjóðir séu „á leiðinni til sjálfsvígs með takmarkalausum innflutningi fólks frá löndum þriðja heimsins“. Vill greinarhöfundur vernda álgervi og auðlegri íslenska kynstofnins, með því að koma á löggjöf um verndun íslensks þjóð-
arstofns, en í þeirri löggjöf þarf að felastr bann við innflutningi fólks frá löndum þriðja heimsins, ekki síst ættleiðingarbarana og kvenna frá Tælandi og Filippsey-
jum“.

Þessi grein leiðir hugann að frægri kenningu sem nehd var „Burt und Boden“ í þriðja ríkinu sem átti að lifa í þúsund ár á hug-
sjóninni um hreinrættadun yfir-

burðakynstofn hins norræna manns. Greinarhöfundur vírist hins vegar ekki kunnugt um að íslensk þjóð hefur aldrei getað „stáð“ af því að tilheyra hrein-
ræktum norrænum kynstofni. Við erum frá upphafi blanda nor-
æna manna og kelta sem settust hér að gáttst þessu landi og gerðu það að sínu, og gerðust en þjóð með þeim lifnaðarhátum sem að-
stæður í þessu landi kröfðust og gátu síðan af sér þann arf sem felst í samþættingu lands, þjóðar og tungu, hinu frægu þrenningu sem Snorri Hjartarson orðaði svo vel.

Það fólk sem síðan hefur flust hingað, sest hér að og gengið inn í þjóð okkar, hefur hverju spilt henni; heidur miklu fremur augað hana. Kannski er skýrasta dæmið að finna í tónlistarlífi okkar. Við höfum verið svo einstaklega hepp-
in, að hingað hafa flust tónlistar-
menn, sem margir hafa verið for-
ystumenn á því sviði, og þeir hafa allir aukið líf okkar að fegund líst-
arinnar.

Kynlegt er að greinarhöfundur skuli velast sérstaklega að sett-
leiðingarbörnum. Ekki veit ég hvort hann hefur reyntu af þeim. Það hef ég hins vegar. Meira en tuttugu ára reyntu. Það er stór-
kostlegt þegar tekst að leiða sam-
an foreldra sem vilja eignast börn og börn sem vilja og þurfa að eign-
ast foreldra. Þegar þessi börn koma hingað, eru þau Íslendingar. Íslenska er móðurnál þeirra og útlit skiptir engu í því sambandi. Þau eru þegar frá upphafi Íslend-
ingar og geta aldrei orðið neitt annað. Þau eru einfaldlega börnin okkar.

Örstutt saga

Sagt er að þá fyrst séum við

laus við kynbáttarfordöma þegar við sjáum einstaklinginn er ekki litarhátinn. Ef þar er að dýrum okkar og við hugsum þegar við opnum „Þetta er svertingi, — þá erum við enn með kynbáttarfor-
döma. Ef við hins vegar hugsum ekkert eða hugsum ósjálfrátt: þetta er manneskja eða þetta er Jón — þá erum við laus undan bölvun forðömanna.

Og nú vil ég ljúka þessum orð-
um með örstuttri sögu. Veturinn 1956–57 bjó ég á stúdentaheimili í München sem hét Internationa-
les Haus og hafði á stelmuskrá síni að þar byggju námsmenn frá sem flestum löndum heims í sät og samlyndi. Við sem fyrir vorum, áttum að kynna nýja þóta, og að því kom að mér var falið það verk-
ehni. Þetta var ungur maður frá suðurríkinu Bandaríkjanna. Allt gekk vel þar til við komum í matsalinn að fá okkur að borða. Við sóttum okkur mat á bakka, og ég gekk á undan honnum og settist að borð. En hann kom ekki á eftir mér, heidur stóð á mjúgu gölf eins og þvára. Eg veif-
aði honnum að koma, en hann hreyfði sig ekki. Þá gekk ég til hans og spurði hvað væri að. Hann sagðist ekki geta sest við borðið. Eg leit þangað og tók þá eftir því að ég hafði sest á móti ungru stúlku frá Senegal sem var að læra læknisfræði, bikvartni stílkun, stórglæsilegri sem var sí-
þrosandi og hvers manns hug-
júfi Ungi maðurinn gat ekki sest við sama borð og svertingi. Eg sagði honum þá að hann þekkti reglur hássins. Annað hvort sett-
ise hann hjá stúlkunni umsvifa-
laust, eða flytti burt. Þessi saga endar vel. Ungi maðurinn settist hjá stúlkunni, og þau urðu mestu máttar.